

Liefde is aardappelen...

Regie Aliona van der Horst Nederland 2017

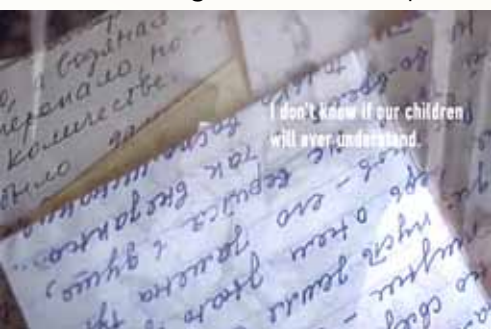
Aliona van der Horst is geboren in 1970 in Moskou waar haar Russische moeder en haar Nederlandse vader elkaar ontmoetten. De familie verhuisde naar Nederland waar Aliona Russisch studeerde aan de UvA en in 1997 afstudeerde aan de Nederlandse Film Academie met 'Dame met het witte hoedje'.

Haar Russische achtergrond wordt gereflecteerd in minsten vier van haar films, 'Boris Rhyzy' en 'Wend je lichaam naar de zon' spelen ten tijde van de Perestrojka en de tweede wereldoorlog, in 'Na de lente van '68' en 'Liefde is aardappelen' laat ze, door het verhaal van haar familie te vertellen, de collectieve tragedie van de Russische geschiedenis zien. Ze heeft talloze prijzen gewonnen, waaronder het Gouden Kalf Lange Documentaire 2017 voor 'Liefde is aardappelen', de documentaire die we geprogrammeerd hebben. Haar laatste titel 'Wend je lichaam naar de zon' wordt vertoond op

IDFA 2023. Haar complete filmografie kan op verschillende sites gevonden worden.

De titel 'Liefde is aardappelen' wordt in de documentaire aangeleverd door neef Sasha die antwoordt op de vraag van zijn nicht Aliona of haar oma, de moeder van haar Russische moeder, haar kinderen ooit haar liefde heeft kunnen tonen: 'Liefde? Liefde was aardappelen!'. Een tante zegt vol argwaan 'Met een volle buik begrijp je hongersnooders niet'. Elders in de documentaire zegt een nicht: 'Wat heeft het leven onze moeders aangedaan?', een vraag die bijna wel de kernvraag van de documentaire genoemd mag worden. Aliona bezoekt het huisje van haar overleden Russische oma om op te ruimen en afstand te doen van haar erfdeel, ze neemt een camera mee om vast te leggen wat nog te achterhalen valt van de recente familiegeschiedenis. De nog levende tantes en de buurvrouwen zijn niet scheutig met hun herinneringen. "Als ik het me niet herinner, is het niet gebeurd", zegt één van hen.

Maar omzichtig en met geduld weet ze het verhaal van haar familie in een klein Russisch dorp naar boven te brengen en daarmee het verhaal van het 20ste -eeuwse Rusland. Het is een verhaal van hongersnood, kindersterfte, strafkolonies en illegale abortussen. Het individu telde niet, de Stalindoctrine gebod totale opoffering aan de gemeenschap.

Dat verklaart waarom deze mensen, op een enkele uitzondering na, hun levens niet bijzonder genoeg vinden om zich te herinneren, laat staan erover te vertellen. De filmer grijpt alles aan om de geschiedenis van de familie tot leven te wekken, gesprekken met een enkel familielid dat wat scheutiger is met haar herinneringen, brieven die haar moeder aan een zus schreef, een cassettebandje waarop ze al eerder het verhaal van haar oma opnam met daaraan toegevoegd de indringende beelden van de Italiaanse animatiefilmer Simone Massi over onderwerpen waarover documentatie (zorgvuldig) ontbreekt.

Aliona van der Horst antwoordt in een interview op de vraag wat de film haar heeft opgeleverd; 'Compassie. Ik weet nu dat levens zo kunnen verlopen en dat het niemands schuld is. Mijn familieleden zijn slachtoffer, maar er zitten geen klootzakken tussen. Zelf denken ze eigenlijk dat ze nog heel veel geluk hebben gehad! Het had nog erger kunnen zijn.'

Wij kijken naar een wereld die wij in algemene zin wel kennen uit de geschiedenisboeken maar die nu door de mensen die toen leefden heel persoonlijk zichtbaar wordt gemaakt.